

VALDORFO PEDAGOGIKOS BRUOŽAI

(Iš Rasos Kabailaitės magistro darbo „Valdorfo pedagogikos įgyvendinimas Lietuvos ikimokyklinio ugdymo institucijose“, Vilnius, 2001)

Valdorfo pedagogika – tai vientisa vaikų ugdymo sistema, taikoma ikimokyklinėse institucijose nuo 3 (kai kur nuo 1,5) iki 7 metų ir bendrojo lavinimo mokyklose nuo 1 iki 12 klasės. Jos metodai remiasi austrų pedagogo ir filosofo Rudolfo Štainerio (1861 – 1925) sukurta antroposofine antropologija, giliu vaikystės amžiaus tarpsnių suvokimu (kiekvienam amžiaus tarpsniui taikomi saviti pedagoginiai principai) bei nuodugniu kiekvieno pedagogo vaikų stebėjimu, empiriniais tyrimais, jų analize ir asmenine patirtimi. Valdorfo pedagogikos institucijoms būdingas ypatingas socialinis klimatas: išskirtinis dėmesys tėvų ir pedagogų bei pedagogų tarpusavio bendradarbiavimui, vaikų tarpusavio santykiams.

Antroposofija suformuoja epistemologinį ir antropologinį Valdorfo pedagogikos pagrindą, tačiau jos turinio nėra mokoma mokyklose. Ji suteikia pedagogams idėjų, kurios juos įkvepia kūrybingai dirbti. Esminis antroposofijos aspektas yra individo dvasinė raida. R.Štainerio žmogaus prigimties suvokimas sudaro centrinę filosofijos, vadinamos antroposofija, dalį. Valdorfo pedagogika yra nukreipta paremti subalansuotą individo vystymąsi. R.Štaineris, kurdamas Valdorfo ugdymo pagrindus, siekė, kad ugdymo programa veiktų vaiką harmonizuojančiai. Ta prasme Valdorfo programai keliamas fundamentalus terapinis uždavinys. Ji skatina ir palaiko vaiko vidinių jėgų dinamišką pusiausvyrą bei jo sugebėjimą harmoningai sąveikauti su kitais žmonėmis ir jį supančia aplinka.

Valdorfo pedagogika siekia:

- Puoselėti kiekvieno vaiko sveiką raidą.
- Suteikti jam galimybę realizuoti savo potencialius sugebėjimus.
- Padėti vaikui išplėtoti įgūdžius, reikalingus visuomenės plėtrai.

Vienas iš ugdymo programos uždavinių yra sudaryti vaikui sąlygas susidurti su jo brandą atitinkančiais sunkumais (mesti jam tinkamą iššūkį), tuo stimuliuojant jo vidinių galių sklaidimąsi. Kitas uždavinys yra palaikyti, stiprinti, įtvirtinti besiformuojančius vaiko gebėjimus, sudaryti sąlygas saugiai vystyti jo vidiniam gyvenimui. Dviejų pastarųjų uždavinių pusiausvyrą leidžia išplėsti vaiko „artimiausio vystymosi zoną“, kaip ją įvardijo rusų psichologas Levas Vygotskis. Remiantis tuo, ką vaikas sugeba, jam suteikiama parama, įgalinanti jį pasiekti savo potencialių sritį.

Valdorfo pedagogikoje pagrindiniai akcentai tenka trims aspektams:

1. Sveikam vaiko asmenybės vystymuisi, amžiaus tarpsnių dėsningumams, kitaip tariant, sveiko individo raidos archetipui.
2. Vaiko individualumui, vaiko stebėjimui, pedagoginiams-psichologiniams tyrimams ir jų analizei. Stengdamasis išvelgti vaiko individualybę, pedagogas pats turi nuolat tobulėti ir mokytis.
3. Harmoningo socialinio klimato tarp suaugusiųjų ir tarp vaikų sukūrimui. Prie to prisideda saviti Valdorfo pedagogikos institucijų administravimo bei valdymo būdai, sudarantys tinkamas sąlygas pedagoginiam procesui.